

Verslag van de vergadering van de Commissie Graan en Graanproducten van 22 april 2010

Aanwezig zijn: de heren M. Elema (voorzitter), H.M.A. Blonk, F. Faglia, R.J. Gijsen, J. Haanstra, E.J. Hoekstra en J. de Keijzer (secretaris) en de dames M. de Beuze en K. Ullrich

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom. Een speciaal welkom is er voor Mevrouw De Beuze die in deze vergadering de heer Robaard vervangt en voor de heer Hoekstra die in deze commissie de heer Van Straaten opvolgt.

2. Mededelingen en ingekomen stukken

De voorzitter stelt de bij de agenda gevoegde stukken over onderzoek aan de orde.

Bijlage 1 gaat over een nieuwe methode voor de bepaling van voedingsvezel in brood. Het onderzoek was een initiatief van de Werkgroep Bakkerij en Gezondheid van het Nederlands Bakkerijcentrum (NBC) en is deels gefinancierd door het PA. Bij de oudere methodes is het niet mogelijk om met één methode alle bestanddelen van voedingsvezel volledig in kaart te brengen. Een deel van wat binnen de moderne definitie van voedingsvezel valt wordt niet gemeten. Met de nu ontwikkelde methode wordt dat ontbrekende deel wel meegenomen. Met deze methode wordt in witbrood meer dan 3% voedingsvezel gemeten, waardoor voor witbrood nu kan worden geclaimd dat het een bron van vezels is. De wettelijke grens voor deze claim is namelijk 3% (3g/100g). Voor producten met meer dan 6% (6g/100g) voedingsvezel kan de claim "vezelrijk" worden gebruikt [Verordening (EG) Nr. 1924/2006].

Bijlage 2 is de rapportage van een literatuurstudie die is gefinancierd met geld van het PA. Ook hier kwam het initiatief van de Werkgroep Bakkerij en Gezondheid. Bij deze literatuurstudie is gekeken naar wat bekend is over de gezondheidsaspecten van resistent starch (RS; onverteerbaar, geretrogradeerd zetmeel). RS is onderdeel van voedingsvezel.

In bijlage 3 wordt verslag gedaan van de stand van zaken bij het EU-project HEALTHGRAIN. Het PA is partner in dit project. Het doel van deze deelname is dat het Nederlandse bedrijfsleven op elk niveau in de graanketen gebruik kan maken van de kennis over granen en gezondheid. Het project loopt eind mei af. Om te voorkomen dat het opgebouwde netwerk verloren gaat is een vervolgtraject geïnitieerd, met als doel, het creëren van een actief netwerk voor wetenschappelijke kennisuitwisseling op het gebied van granen en gezondheid. Activiteiten zijn onder andere de organisatie van jaarlijkse bijeenkomsten en workshops, informatieverstrekking en het faciliteren van een kennis- en innovatienetwerk.

Aan het PA is gevraagd om deel te nemen aan dit vervolgtraject van HEALTHGRAIN. Deelname kost € 19.950,- tot en met 2012. Het is te verwachten dat de komende drie jaar nog interessante resultaten vrij zullen komen uit de onderzoeken die nu worden afgerond.

Vanuit de vergadering wordt aangegeven dat het jammer zou zijn om geen vervolg te geven aan wat tot nu toe is bereikt. Er worden echter ook kanttekeningen geplaatst. Met name wordt aandacht gevraagd voor de aansluiting naar de consument.

De vergadering besluit tot deelname van het PA aan het vervolgtraject van HEALTHGRAIN.

De voorzitter memoreert dat het Nederlandse lidmaatschap van ICC (International Association for Cereal Science and Technology) wordt betaald door het PA. In het verleden werd dit

betaald door de Nederlandse Vereniging van Meelfabrikanten (NVM). Omdat het in feite een landen lidmaatschap is en dus de hele keten bij zou moeten dragen aan de kosten, heeft de NVM op een gegeven moment gevraagd of dit lidmaatschap kon worden ondergebracht bij het productschap. Dit lidmaatschap kost € 4.950,- per jaar.

Om de extra kosten voor het vervolg op HEALTHGRAIN te bekostigen kan worden gedacht aan het opzeggen van het lidmaatschap van ICC (www.icc.or.at). Vanuit het veld komen reacties waaruit blijkt dat het lidmaatschap van ICC nog steeds zeer nuttig is. Er wordt daarom nog niet gevraagd om in deze vergadering een besluit te nemen over het lidmaatschap. Het onderwerp zal echter in een volgende vergadering terugkomen.

De secretaris heeft ter vergadering nog een notitie over lood uitgedeeld en de voorzitter vraagt hem de notitie kort toe te lichten.

EFSA heeft op verzoek van de Europese Commissie een wetenschappelijke opinie uitgebracht over de risico's voor de volksgezondheid als gevolg van de aanwezigheid van lood in levensmiddelen. Omdat ketenpartners mogelijk vragen zullen krijgen vanuit de pers of via hun leden van klanten heeft de secretaris de stand van zaken op papier gezet.

Lood komt van nature voor in het milieu, maar het industrieel gebruik heeft ervoor gezorgd dat er verhoogde niveaus worden gevonden in de bodem, in het water en in de lucht. De introductie van loodvrije benzine heeft de milieubelasting met lood aanzienlijk verminderd.

Lood heeft invloed op bijna elk systeem in het lichaam, maar de invloed op het centraal zenuwstelsel lijkt het meest kritisch, waarbij met name de invloed op de zich ontwikkelende hersenen van belang is. Lood tast in potentie al bij zeer lage doses het cognitief vermogen en de intellectuele prestaties van kinderen aan.

Het loodgehalte in planten (waaronder graan) is vooral een gevolg van het voorkomen van lood in de lucht. De opname van lood uit de bodem via de wortels is te verwaarlozen.

EFSA concludeert onder meer dat voor kinderen, zuigelingen, peuters en kleuters en voor zwangere vrouwen de blootstelling zodanig is, dat er potentieel gevaar is voor neurologische effecten. EFSA concludeert bovendien dat de huidige Provisional Tolerable Weekly Intake (PTWI) niet langer voldoet.

Van de totale inname van lood via de voeding komt circa 15% via graan en graanproducten (exclusief bier; via bier komt nog eens ongeveer 6%, maar dat wordt als het goed is niet geconsumeerd door zwangere vrouwen en door kinderen [een deel van het lood in bier komt daarin via het water]). Hoewel het aandeel van graan relatief nog meevalt, is graan (inclusief graanproducten) in verhouding wel de belangrijkste bron van blootstelling aan lood via de voeding.

3. Personele samenstelling commissie

Er worden nog enkele aanpassingen aangebracht in het overzicht van de samenstelling van de commissie.

De heer A.P.A. van der Weide wordt opgenomen als plaatsvervanger van de heer Blonk. Bij CNV wordt 'Bedrijvenbond/Dienstenbond' vervangen door 'Vakmensen' en bij FNV wordt de overtollige 'B' geschrapt.

4. Vaststelling van de agenda

De vergadering gaat akkoord met de agenda.

5. Vaststelling van het verslag van de vergadering van 4 december 2009

De voorzitter stelt het verslag van de vorige vergadering aan de orde. Omdat niemand op- of aanmerkingen heeft wordt het verslag ongewijzigd goedgekeurd.

6. Lopende zaken

De voorzitter stelt de lopende zaken bij NIBEM en bij het kwaliteitsonderzoek tarwe aan de orde. Onder dit agendapunt zal hij ook ingaan op de stand van zaken bij de discussies over de variabele bijmenging van graan in bio-ethanol.

Het bestuur van het NIBEM heeft recent een werkgroep ingesteld met vertegenwoordigers uit alle geledingen van de keten. Deze werkgroep moet het bestuur adviseren over de toekomst van het rassenonderzoek binnen het NIBEM. Dit rassenonderzoek kost circa € 90.000,- per jaar. De werkgroep bekijkt of en, zo ja, hoe dit onderzoek moet worden voortgezet. Daarbij wordt ook gekeken naar de verdeling van de kosten. Het NIBEM en het PA zullen nu eerst de afzonderlijke sectoren gaan bevragen, om vast te stellen wat voor hen het nut is van het onderzoek.

In het verleden werd het rassenonderzoek vooral betaald door de brouwers (via het CBK) en deels door de mouters en het PA. De financiering door de brouwers is gestopt en de financiering komt nu uit de reserve van het NIBEM. Deze reserve raakt echter op en vandaar de nu gestarte discussie. Begin 2011 moet een besluit worden genomen voor de begroting 2012.

Voor wat betreft het bakkwaliteitsonderzoek voor tarwe is er inmiddels een bijeenkomst geweest van vertegenwoordigers van de kwekers en van de maalindustrie. Zoals bekend heeft de maalindustrie een aanzet gegeven voor discussie over de inhoud van het onderzoek. Tijdens de eerste bijeenkomst is afgesproken dat de kwekers informatie zullen krijgen over de resultaten van het onderzoek in het kader van HEALTHGRAIN. Inmiddels is een pakket met informatie gestuurd. Dit pakket is ook gestuurd aan de andere betrokkenen bij het kwaliteitsonderzoek. De discussie zal worden voortgezet in juni tijdens de reguliere vergadering van de tarwekwaliteitscommissie.

Tenslotte gaat de voorzitter in op de stand van zaken bij de discussie over de variabele bijmenging van graan in bio-ethanol. Het LEI-WUR doet onderzoek. Het rapport is bijna klaar en er wordt geconcludeerd dat het een werkbaar systeem is voor de EU. Extra graan in bio-ethanol bij een overschotsituatie van graan draagt bij aan een stabilisatie van de graanmarkt.

De heer Faglia wijst erop dat, voor zover hij de details van het systeem kent, het beoogde systeem bij een graantekort geen extra bijdrage geeft aan stabilisatie. Bij een tekort moet de markt een nieuw evenwicht vinden.

7. Voortzetting discussie over begroting graan en graanproducten

De voorzitter stelt bijlage 7 en 8 bij de agenda aan de orde.

De voorzitter geeft aan dat er hier voor graan en graanproducten getracht wordt inzicht te geven in de inkomsten en de uitgaven. In deze commissie zullen we gezamenlijk hierover spreken. De keten is leidend, het PA is volgend. Bijlage 8 geeft een doorkijk naar wat er allemaal wordt gedaan, met bijbehorende kosten en tijdsbesteding. Bijlage 7 geeft een overzicht van hoe we te werk gaan.

De heer Faglia geeft aan dat hij zeer tevreden is over de mate van openheid over de kosten en de tijdsbesteding. Hij is van mening dat de genoemde activiteiten belangrijk zijn voor de keten. Er moet echter ook gekeken worden naar het belang van de diverse activiteiten voor de zetmeelketen. Veel activiteiten overlappen met activiteiten van de zetmeelketen. De financiering van de verschillende activiteiten moet anders. Veel meer via fondsheffingen op basis van ieders belang bij de activiteiten.

De heer Haanstra geeft aan dat er draagvlak nodig is, anders worden activiteiten niet gedaan. Als er draagvlak is, is het klaar. Er kan wel verschillend gedacht worden over een activiteit,

maar het kan niet zo zijn, dat het ene bedrijf wel en het andere bedrijf niet betaalt. Dus, ethanolbedrijven die graan gebruiken, moeten betalen. Als er belang is, dan meebetalen.

Mevrouw Ullrich wil graag weten wat we willen bereiken met de discussie.

De voorzitter geeft aan dat het resultaat van het PA negatief is. Er moet dus iets gebeuren. En daarbij hebben sectoren afwijkende meningen over het belang van de diverse onderwerpen.

De heer Hoekstra geeft aan dat er een platform is met bestaansrecht. De activiteiten die lopen zijn nuttig. Er zal echter scherp moeten worden gekeken of al die activiteiten door moeten gaan. Er moet ook duidelijkheid zijn over de positie van nieuwe partijen, zoals de producenten van ethanol.

De voorzitter geeft aan dat er geen twijfel bestaat over de positie van de producenten van ethanol. Zij moeten heffing betalen.

De voorzitter resumeert dat veel geld voor de activiteiten voor graan en graanproducten nog uit de algemene heffing wordt betaald. Veel van die activiteiten zijn gericht op de keten graan-bloem-brood.

De heer Gijsen onderschrijft dat er scherper moet worden gekeken naar de belangen, maar daarbij moet men niet te ver gaan. Het raakt aan het wezen van de PBO. PA is geen heffingsmachine.

De heer Haanstra stelt voor om maar eens een opzet te maken met een basispakket en sectorspecifieke zaken. Wie belang heeft moet betalen.

De voorzitter zal een opzet maken, maar dat overzicht zal in eerste instantie niet heel gedetailleerd kunnen zijn. In de volgende vergadering zal de discussie dan worden voortgezet aan de hand van dat nieuwe overzicht.

8. Rapport Rabobank

De voorzitter stelt de vervolgactiviteiten naar aanleiding van het rapport 'Kiezen is de kunst' aan de orde. Het rapport is al op meerder plaatsen aan de orde geweest. Maar ook aan deze commissie wordt gevraagd om suggesties of ideeën voor vervolgactiviteiten.

Mevrouw Ullrich merkt op dat de mouters het jammer vinden dat er vooral vanuit Nederlands perspectief is gekeken. Zij opereren in een internationale markt. Sommige zaken die in het rapport worden genoemd voor de mouters zijn ook onjuist.

Op verzoek van de voorzitter zal mevrouw Ullrich dit laatste nog bilateraal toelichten.

De heer Haanstra ziet als belangrijkste aanbeveling dat er moet worden samengewerkt in de keten. Het is alleen de vraag hoe dat dan zou moeten worden ingevuld. Geld is een belangrijke drijfveer en de verdeling daarvan in de keten is belangrijk, maar het rapport is daar aan voorbijgegaan.

De heer Faglia wijst erop dat de overheid zich vooral richt op specialisatie in de keten, op niche markten. De bedrijven moeten het echter vooral hebben van de mainstream productie.

Al met al komen er nog geen echte suggesties voor vervolgactiviteiten, maar de discussie wordt op verschillende plaatsen voortgezet, waaronder het Algemeen Bestuur van het PA.

9. Landbouwbeleid na 2013

De bijlage bij de agenda wordt voor kennisgeving aangenomen.

De voorzitter vraagt of bij de discussies over het GLB iedere geleding voor zich aan de slag gaat, of dat er een rol is voor het PA.

De aanwezigen vinden het belangrijk dat we er als keten naar kijken. Dit zal worden opgepakt door de Adviescommissie Marktordeningsaangelegenheden.

10. Carbon Footprint Diervoeder

De voorzitter stelt bijlage 12 en 13 bij de agenda aan de orde.

Het PDV is in 2009 gestart met het Project Carbon Footprint Diervoeding. Dit is gedaan in het kader van het brede thema duurzaamheid. De uiteindelijke doelstelling van dit project is te komen tot een systematiek waarmee de Carbon Footprint van een diervoeder kan worden berekend. In Fase 1 van het project is vooral de beschikbare kennis geïnventariseerd en geëvalueerd over methodologische aspecten, databeschikbaarheid en betrouwbaarheid. Bijlage 13 bij de agenda is de uitgebreide Nederlandstalige samenvatting van deze fase.

Alvorens verder te gaan met de volgende fase, is door het bestuur van het PDV besloten om te peilen in hoeverre de door het PDV voorgestelde aanpak agrobreed wordt gedragen. Hiertoe zijn twee opeenvolgende bijeenkomsten georganiseerd met vertegenwoordigers uit de achterban van het PA, waarbij met de aanwezigen consensus is bereikt. Op basis van dat resultaat is een Concept Position Paper 'Carbon Footprint Diervoeding' opgesteld, dat als bijlage bij bijlage 12 bij de agenda is gevoegd.

Het PDV hecht sterk aan een agrobrede consensus over het opstellen van een Carbon Footprint Diervoeding. Wanneer de met de diervoederketen verweven ketens en sectoren zich niet kunnen vinden in de voorgestelde aanpak, en een eigen methodiek opzetten, leidt dit tot het publiceren van verschillende Carbon Footprints binnen de agrosector, waardoor de verwarring verder toeneemt en er geen concrete stappen worden gezet ten gunste van het klimaat.

In bijlage 12 zijn de volgende bespreekpunten opgenomen:

- Kan men zich achter het Concept Position Paper 'Carbon Footprint Diervoeding' stellen?
- Is er de bereidheid tot gezamenlijk met het PDV (en de relevante achterban van beide productschappen) opstellen van op broeikasgasemissies toegespitste LCA's?
Deze bereidheid zou meer concreet moeten inhouden:
 - Gezamenlijke financiering van de betreffende (deel)projecten.
 - Het inbrengen van kennis en expertise door participatie in een of meer begeleidende werkgroepen.
- Is er de bereidheid tot het participeren van het PA en enkele dragende organisaties in de stuurgroep?

Er wordt kort gediscussieerd over mogelijke samenwerking met het PDV bij het opstellen van een Carbon Footprint Diervoeding. De belangrijkste uitkomsten van deze korte discussie zijn:

- Er wordt veel belang gehecht aan internationale afstemming van de uitgangspunten bij het opstellen van een Carbon Footprint Diervoeding. De meeste bedrijven opereren internationaal en moeten niet worden geconfronteerd met verschillende systemen voor de berekening van de Carbon Footprint van hun eigen producten.
- Er is behoefte om een en ander in de eigen kring af te stemmen.
- Er zijn geen uitspraken gedaan over de financiering.
- De discussie wordt voortgezet in de volgende vergadering.

11. Evaluatie Themadag Granen

De voorzitter gaat kort in op de evaluatie van de Themadag Granen. Het bezoek viel dit jaar wat tegen en er is veel inspanning nodig geweest om te voorkomen dat we met een tekort

zouden worden geconfronteerd. Met name de deelname vanuit de akkerbouw viel tegen, maar dat is deels te verklaren door het feit dat de Themadag later in het jaar was dan gebruikelijk.

Vanuit de aardappelsector is aangegeven dat men ook wel iets dergelijks zou willen organiseren. Dit kan apart of in combinatie met granen.

De vergadering lijkt voorlopig geen voorstander van een verbreding naar aardappelen, maar er is nog genoeg tijd om na te denken over de volgende Themadag (gepland voor februari 2012).

12. Rondvraag en datum volgende vergadering

Er meldt zich niemand voor de rondvraag.

De volgende vergadering zal plaatsvinden na afloop van de vergadering van het Algemeen Bestuur van PA op 3 juni; aanvangstijd circa 15.00 uur.

13. Sluiting

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit vervolgens de vergadering.